

MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Struktura zkoušky, požadavky a kritéria hodnocení

Seznam četby k maturitní zkoušce

Konání maturitní zkoušky se řídí školským zákonem (č. 561/2004 Sb., v platném znění) a příslušným prováděcím právním předpisem (vyhláškou č. 177/2009 Sb., v platném znění). Maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části.

Hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky probíhá dle § 22 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení zkoušek profilové části maturitní zkoušky probíhá podle § 24 a 25 výše zmíněné vyhlášky.

Při celkovém hodnocení maturitní zkoušky se postupuje dle § 26 vyhlášky (viz výše).

Český jazyk a literatura je zkušební předmět zařazený do společné i profilové části maturitní zkoušky.

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury má charakter komplexní jazykové zkoušky. Dle ustanovení školského zákona se zkouška skládá ve společné části maturitní zkoušky z didaktického testu, který je připravován Cermatem, a části profilové, která je realizována formou písemné práce a ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí.

Konkrétní délku konání a rozsah textu písemné práce podle § 14a vyhlášky č. 177/2009 Sb. (dále jen „vyhláška“), maturitní seznam literárních děl a kritéria pro sestavení žákovského seznamu literárních děl podle § 14b vyhlášky ředitel školy zveřejní ve lhůtě podle § 79 odst. 3 školského zákona na školní informační nástěnce a na webových stránkách školy. Pro konání písemné práce podle § 14a vyhlášky stanoví ředitel školy způsob záznamu vytvářeného textu a seznámí s tímto rozhodnutím žáky ve lhůtě dle ustanovení § 19 odst. 3 vyhlášky.

1. DIDAKTICKÝ TEST

Didaktický test je sestavený společností Cermat. Čas vymezený na testování vždy zahrnuje řešení úloh i zápis odpovědí do záznamového archu. Slovníky ani Pravidla českého pravopisu nejsou během testování povoleny. Žáci mohou používat během testování pouze psací potřeby. Bližší informace ke struktuře a požadavkům didaktického testu lze nalézt v Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky pro zkušební předmět český jazyk a literatura, zveřejňovaném Cermatem. Hranici úspěšnosti didaktických testů uvede Cermat v testových sešitech didaktických testů.

2. PÍSEMNÁ PRÁCE

Cílem písemné práce je ověřit, zda žák dokáže napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text, zda se v něm dokáže vyjadřovat v souladu s jazykovými normami a zda umí funkčně nakládat s jazykovými prostředky. Důležité je také to, jak se žák dokáže orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce. Při konání písemné práce může žák použít Pravidla českého pravopisu.

Časová dotace pro výběr a vypracování písemné práce je stanovena na 120 minut.

Během tohoto času si žáci vyberou jedno ze zadaných témat, mohou si psát poznámky, připravit si koncepční osnovu písemné práce. Předmětem hodnocení je však pouze vlastní text písemné práce zapsaný do záznamového archu, který žák obdrží. Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka, text zadání ani prokazatelně převzatý text se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce.

Požadovaný rozsah písemné práce je stanoven na minimální hranici 250 slov. Horní hranice rozsahu není vymezena, podmínkou hodnocení je ovšem dokončený celistvý text. Hlavní roli v hodnocení nehraje přesný počet slov nebo exaktní počet řádků, ale samotná práce a celková funkčnost a kompaktnost textu. Písemná práce, která nesplňuje stanovený minimální rozsah písemné práce, je celkově hodnocena 0 body, v jednotlivých kritériích se nehodnotí.

Cílem písemné práce jako dílčí zkoušky z českého jazyka a literatury je, aby žák prokázal, že umí vytvořit text podle zadaných kritérií, dovede funkčně použít jazykové prostředky tak, aby odpovídaly stanovené komunikační situaci, a vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Kritéria hodnocení písemné práce z ČJL:

Písemná práce je posuzována z hlediska 3 sledovaných oblastí hodnocení:

1 – vytvoření textu podle zadaných kritérií = 10b. /téma, obsah, komunikační situace, slohový útvar/;

2 – funkční užití jazykových prostředků = 10b. /pravopis, tvarosloví, slovtvorba – adekvátnost jazykových prostředků, šíře a pestrost slovní zásoby/;

3 – syntaktická a kompoziční výstavba textu = 10b. /výstavba větných celků, jazyková provázanost, kompozice a soudržnost textu, způsob vedení argumentace/ .

Každému z těchto kritérií je přiděleno deset bodů, celkový součet je tedy 30 bodů. Výše zmíněný rozsah práce hraje formální roli, je nepřímě hodnocen v rámci dalších dvou kritérií, a není proto zakomponován do hodnocení textu jako takového. **Minimální počet bodů pro úspěšné vykonání zkoušky je dosažení 44 procentních bodů, tedy 13 bodů.**

Kritéria hodnocení pro žáky s PUP jsou nastavena dle stupně SVP a opatření se projeví v oblasti navýšení časové dotace pro splnění výše uvedených podmínek maturitní písemné práce.

Závazně se písemná práce hodnotí 0 body v následujících případech:

- Písemná práce nesplňuje požadavky na dílčí kritérium č.1 – text se nevztahuje k zadanému tématu, reflektuje jiné téma.
- Písemná práce nesplňuje požadavky na dílčí kritérium č.1 – text nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a nereaguje na vymezení zadané komunikační situace.
- Písemná práce nesplňuje požadavky na minimální rozsah práce tj. 250 slov.

3. ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Ústní zkouška je jednou ze tří dílčích zkoušek komplexní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury. Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím znalostí a dovedností získaných v průběhu studia na Střední škole obchodní a služeb SČMSD Polička s.r.o.

Žák odevzdává v daném termínu řediteli školy seznam literárních děl sestavený na základě kritérií, která jsou stanovena /viz. Školní seznam literárních děl/. Tento seznam je zároveň seznamem maturitních zadání. Zkoušku žák koná s pracovním listem, který dostává až po vylosování zadání.

Na přípravu má žák 15 minut, zkoušení probíhá maximálně 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu – literární dílo, které již bylo vylosováno, je totiž pro daný maturitní den vyřazeno.

Zcela zásadním a určujícím prvkem pro ústní zkoušku je pracovní list. Tvoří základ pro analýzu textu a je vlastním zadáním zkoušky, které je jednoznačně určeno názvem literárního díla. Pracovní list obsahuje úryvek uměleckého textu, úryvek neuměleckého textu. Žák má k dispozici taktéž strukturu zkoušky.

Struktura ústní zkoušky:

Zkouška je tvořena čtyřmi dílčími částmi:

1. Charakteristika uměleckého textu:

- Téma, kompozice, literární druh a žánr,
- Zasazení úryvku do kontextu díla, motivy díla,
- Vypravěč/ lyrický subjekt, postavy v úryvku,
- Jazykové prostředky včetně obrazných pojmenování a jejich funkce v úryvku, užití slohové postupy.

2. Literárněhistorický kontext díla.

- Autor, základní informace o něm, kontext jeho tvorby.
- Literárně historický kontext – období, umělecké směry a jejich charakteristika, další autoři.

3. Analýza neuměleckého textu

- Popis případné souvislosti mezi výňatky, porozumění textu – vyjádření hlavní myšlenky, možné způsoby interpretace textu a informací (podstatné, nepodstatné), charakteristika komunikační situace (adresát, pisatel...).
- Funkčně-stylové charakteristiky textu (funkční styl, slohový postup a útvar), jazykové prostředky a jejich funkce v ukázce. Vyjádření vlastního názoru podloženého argumenty.

4. Poslední oblastí, v níž je žák hodnocen, je kritérium **výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**. Vyjádření názoru podloženého argumenty. Hodnocení žáka v tomto kritériu je založeno na jeho výkonu v průběhu celé zkoušky.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury:

Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0–1–2–3–4–5. Maximální dosažitelný počet bodů je celkově v ústní zkoušce **45 bodů**. **Minimální dosažená hranice úspěšnosti v ústní zkoušce je 20 bodů**. Při počtu bodů 19 žák neuspěl. Při obdržení méně než 3 bodů v analýze uměleckého textu žák u ústní zkoušky z českého jazyka neuspěl. Při obdržení méně než 2 bodů v analýze neuměleckého textu žák u ústní zkoušky z českého jazyka neuspěl. Při obdržení méně než 2 bodů v oblasti literárně-historického kontextu žák u ústní zkoušky z českého jazyka neuspěl.

Celkové hodnocení profilové zkoušky z českého jazyka a literatury

OBCHODKA

Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o., nám. B. Martinů 95, Polička 572 01
tel: + 420 461 725 935 e-mail: info@ssopolicka.cz web: www.ssopolicka.cz IZO: 110029470

Poměr písemné a ústní části maturitní zkoušky z českého jazyka je: 40% písemná část maturitní zkoušky a 60% ústní část maturitní zkoušky.

Žák zkoušku úspěšně, pokud úspěšně vykoná všechny části dané zkoušky. Bodová hodnocení písemné a ústní části se sečtou, maximálně je tedy možné získat za obě části 75 bodů. Počet bodů, který žák získá, se převede na procenta. Pokud žák u maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury neuspěje, opakuje jen tu dílčí část, u které neuspěl. Získaný počet procent se převede na známku dle tabulky:

Výsledná známka	Bodové hodnocení	Procentuální hodnocení
1 – výborný	75 – 66	100 – 88
2 – chvalitebný	65 – 55	87 – 74
3 – dobrý	54 – 44	73 – 59
4 – dostatečný	43 – 33	58 – 44
5 - nedostatečný	32 – 0	43 – 0

Projednáno a schváleno metodickou komisí pro humanitní předměty dne 1. 9. 2023.

ŠKOLNÍ SEZNAM LITERÁRNÍCH DĚL PLATNÝ VE ŠKOLNÍM ROCE 2023/24

	světová a česká literatura do konce 18. století, min. 2 díla
1	Boccaccio: Dekameron
2	Defoe: Robinson Crusoe (v překladu J.V. Plevy)
3	Goldoni: Sluha dvou pánů
4	Cervantes y Saavedra: Důmyslný rytíř Don Quichote de la Mancha
5	Moliere: Lakomec
6	Bible - Nový zákon
7	Shakespeare: Hamlet
8	Shakespeare: Romeo a Julie
9	Shakespeare: Othello
10	Swift: Gulliverovy cesty
11	Villon: Závěť
	světová a česká literatura 19. století, min. 3 díla
12	Brontëová: Na Větrné hůrce
13	Dickens: Vánoční koleda
14	Doyle: Pes baskervilský
15	Erben: Kytice
16	Gogol: Revizor
17	Havlíček Borovský: Křest sv. Vladimíra
18	Havlíček Borovský: Tyrolské elegie
19	Hugo: Chrám Matky boží v Paříži
20	Mácha: Máj
21	Mrštíkové: Maryša
22	Maupassant: Kulička
23	Němcová: Babička
24	Němcová: V zámku a podzámčí
25	Neruda: Povídky malostranské
26	Poe: Jáma a kyvadlo
27	Poe: Havran
28	Puškin: Evžen Oněgin
29	Puškin: Piková dáma
30	Vrchlický: Noc na Karlštejně
31	Wilde: Jak je důležité mítí Filipa
32	Wilde: Obraz Doriana Graye
33	Wilde: Slavík a růže – soubor Šťastný princ
	Číslo světová literatura 20. a 21. století, minimálně 4 díla
34	Brown: Šifra mistra Leonarda

OBCHODKA

Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o., nám. B. Martinů 95, Polička 572 01
tel: + 420 461 725 935 e-mail: info@ssopolicka.cz web: www.ssopolicka.cz IZO: 110029470

35	Burgess.: Mechanický pomeranč
36	Coelho: Alchymista
37	Deník Anny Frankové
38	Eliot: Pustá země
39	Fitzgerald: Velký Gatsby
40	Exupéry: Malý princ
41	García Marquez: Sto roků samoty
42	Golding: Pán much
43	Green: Hledání Aljašky
44	Groom: Forrest Gump (1986)
45	Harper: Jako zabít ptáčka
46	Haddon: Podivný případ se psem
47	Hemingway: Sbohem, armádo
48	Hemingway: Stařec a moře
49	Hofmann: Bílá Masajka
50	Christiane: Děti ze stanice ZOO
51	Irving.: Pravidla moštárny
52	Jirotko: Saturnin
53	Kafka: Proměna
54	Kesey: Vyhodíme ho z kola ven
55	King: Řbitov zvířátek
56	Levin: Stepfordské paničky
57	Nabokov: Lolita
58	Mawyer: Skleněný pokoj
59	Mawyer: Pražské jaro
60	Orwell: Farma zvířat
61	Orwell: 1984
64	Pasternak: Doktor Živago
65	Polevoj: Příběh opravdového člověka
66	Prévert: Příběhy
67	Remarque: Na západní frontě klid
68	Rolland: Petr a Lucie
69	Rothová: Divergence
70	Salinger: Kdo chytá v žitě
71	Sapkowski: Zaklínač
72	Shaw: Pygmalion
73	Styron: Sophiina volba
74	Tolstoj: Anna Karenina
75	Tolkien: Hobit
76	Vermes: Už je tady zas
77	Waltari: Egypt'an Sinuhet

OBCHODKA

Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o., nám. B. Martinů 95, Polička 572 01
tel: + 420 461 725 935 e-mail: info@ssopolicka.cz web: www.ssopolicka.cz IZO: 110029470

78	Whitman: Stéblo trávy
79	Zusac: Zlodějka knih
	česká literatura 20. a 21. století, minimálně 5 děl
80	Bezruč: Slezské písně
81	Boček: Poslední aristokratka, 1. díl
82	Čapek: Bílá nemoc
83	Čapek: Povídky z jedné a druhé kapsy
84	Čapek: RUR
85	Čapek: Matka
86	Čapek: Válka s mloky
87	Dousková, Irena: Hrdý Budžeš (1998)
88	Drda: Němá barikáda
89	Drda: Hrátky s čertem
90	Dyk: Krysař
91	Fučík: Reportáž psaná na oprátce
92	Fuks: Spalovač mrtvol
93	Gellner: Po nás ať přijde potopa
94	Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka
95	Havel: Audience
96	Havlíček J: Petrolejové lampy
97	Hartl, Patrik: Okamžiky štěstí
98	Hrabal: Obsluhoval jsem anglického krále
99	Hrabal: Ostře sledované vlaky
100	Jirous: Labutí písně
101	John: Memento
102	Kaplický: Kladivo na čarodějnice
103	Katalpa Jakuba: Němci
104	Kryl: Knížka Karla Kryla
105	Kundera: Směšné lásky
106	Legátová: Želary
107	Lustig: Modlitba pro Kateřinu Horowitzovou
108	Mornštajnová: Hana
109	Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník
110	Otčenášek: Romeo, Julie a tma
111	Pavel: Smrt krásných srnců
112	Poláček: Bylo nás pět
113	Smoljak, Svěrák: České nebe
114	Soukupová: Marta v roce vetřelce
115	Šabach: Hovno hoří
116	Šabach: Občanský průkaz

OBCHODKA

Střední škola obchodní a služeb SČMSD, Polička, s.r.o., nám. B. Martinů 95, Polička 572 01
tel: + 420 461 725 935 e-mail: info@ssopolicka.cz web: www.ssopolicka.cz IZO: 110029470

117	Škvorecký: Prima sezóna
118	Tučková: Žitkovské bohyně
119	Urban: Habermannův mlýn
120	Vančura: Rozmarné léto
121	Viewegh: Báječná léta pod psa
122	Voskovec, Werich: Těžká Barbora
123	Voskovec, Werich: Balada z hadrů
124	Wolker: Těžká hodina

Minimálně dvěma díly musí být v seznamu žáka zastoupena poezie, próza a drama.

Seznam žáka může obsahovat maximálně dvě díla stejného autora.

Polička, 1. 9. 2023

